

Pomorska Regionalna
Organizacja Turystyczna

Kujawsko-Pomorska
Organizacja Turystyczna

KOCIEWSKIE TRASY ROWEROWE

wydawca:

ul. 30 Stycznia 4, 83-110 Tczew
tel. 58 531 37 41
e-mail: info@kociewie.eu
www.lot.kociewie.eu

teksty: **Jarosław Wojciechowski**
redakcja i wybór zdjęć: **Emilia Laskowska**
baza teleadresowa: **Anna Brzezicka**
korekta: **Monika Kosznik**
koncepcja publikacji: **Piotr Kończewski**
zdjęcia: **Emilia Laskowska, Jarosław Wojciechowski, archiwum LOT KOCIEWIE, Magdalena Tkaczyk, Małgorzata Klein**

opracowanie graficzne: **Anna Kałdus**
podkład kartograficzny: **Maciej Kumor**

Wydawca podjął starania, by treść publikacji była poprawna i aktualna. Jednak szybko zmieniająca się rzeczywistość może sprawić, że część zamieszczonych informacji może utracić swoją aktualność. Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIEWIE nie bierze odpowiedzialności za skutki korzystania z tych danych. Wszelkie błędy czy uchybienia postaramy się poprawić i uzupełnić w kolejnych wydaniach publikacji, jeśli tylko zechcecie się nimi z nami podzielić.

SZEROKIEJ STECKI

Kociewie zamienia „cztery kółka” trujące środowisko, region i jego mieszkańców na dwa napędzane siłą mięśni i radością tkwiącą w rowerzystach. Zatem z samochodów i szos zapraszamy na kociewskie rowery i kociewskie trasy rowerowe.

Nasza propozycja to szesnaście różnych możliwości spędzenia czasu w siodelku. Jakiegokolwiek byś wyboru nie dokonał, czeka Cię różnorodność atrakcji przyrodniczych i kulturowych.

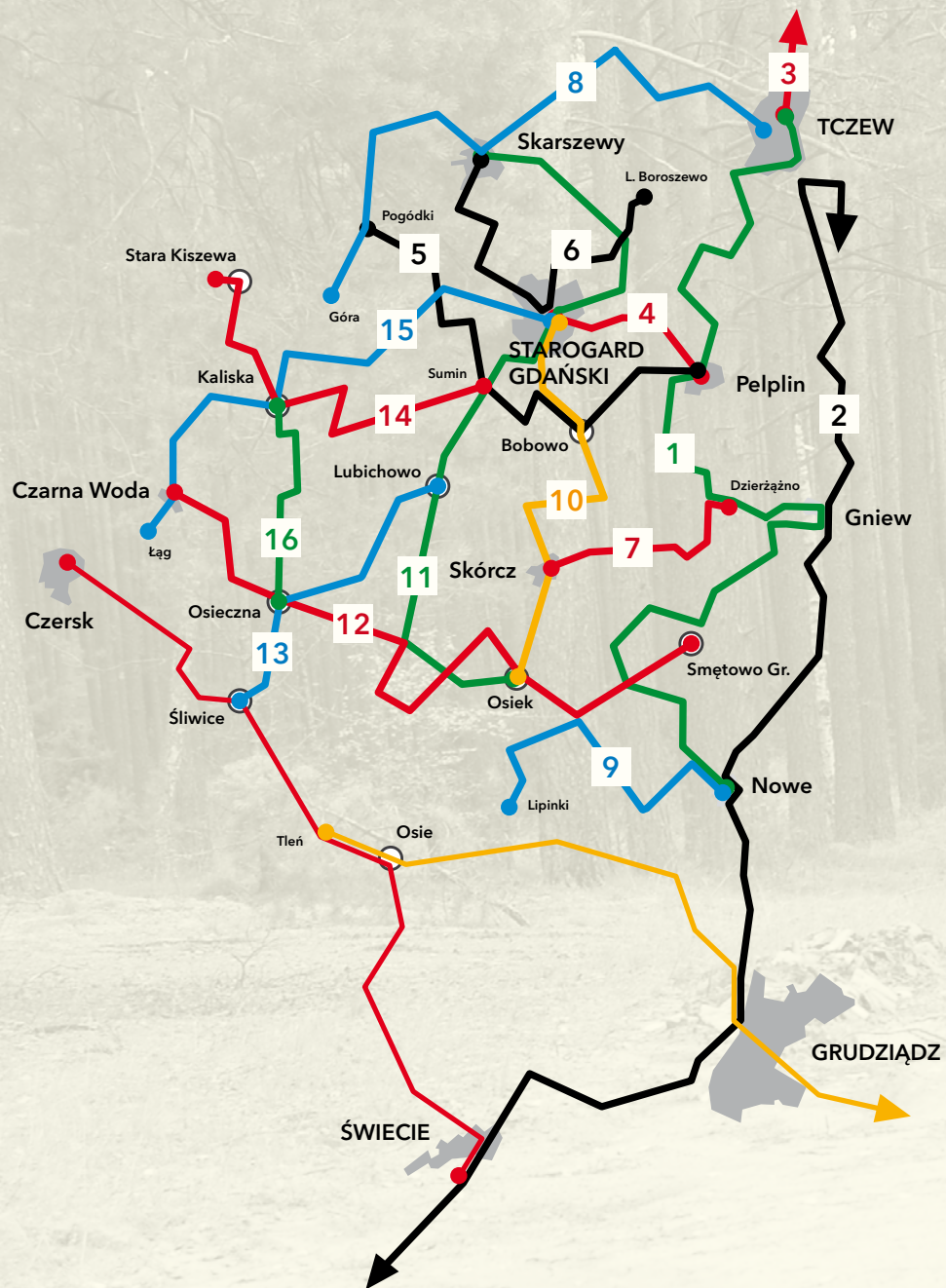
Z wszystkich kierunków i we wszystkich kierunkach, wzdłuż i wszerz Kociewia, wiodą szlaki, po których możesz poruszać się w ciszy, ciesząc się bogactwem natury i skarbami tradycji ludzkiej.

Szesnaście tras rowerowych przez nas przedstawianych to zachęta do wybrania się w teren i ochoczego pedałowania.

Książeczka, którą Wam oddajemy do rąk, mamy nadzieję przysłuży się przynajmniej na trzy sposoby. Po pierwsze - będzie miłą lekturą i podróżą palcem po mapie (to na początek). Po drugie - będzie inspiracją urlopową, wakacyjną, weekendową lub po prostu rekreacyjną. Po trzecie - wierzymy, iż finalnie stanie się niezbędnym elementem ekwipunku turysty-rowerzysty.

Bez względu na to, na jakim etapie swojej rowerowej pasji się znajdujesz aktualnie, „Kociewskie Trasy Rowerowe” roztaczają przed Tobą perspektywy turystycznego spełnienia. Czekają na Ciebie odcinki „lekkie, łatwe i przyjemne”, ale i trudniejsze wyzwania, podczas których z pewnością będziesz musiał zastosować najodpowiedniejszą przerzutkę. Możesz jechać jak po sznurku po wyznaczonych w terenie trasach istniejących albo wybrać się na wyprawę w najbliższą przyszłość rowerowego Kociewia po projektowanych traktach. I tam, i tu na każdą ze ścieżek nanizane są rozliczne kociewskie niespodzianki krajoznawcze. To nie miejsce ani czas, by je zdradzać - o tym, że rowerowe eskapady po naszym regionie są ich pełne, przekonasz się podczas czytelniczej, wirtualnej jazdy próbnej.

Życzymy Ci, by obcowanie z treścią i formą, słowem i obrazem tego przewodnika przerodziło się w najbliższym czasie w Twe odkrywanie Kociewia wszystkimi zmysłami z rowerowego siodelka.

SPIS TREŚCI

1 Szlak Grzymisława	s. 06
2 Szlak Po Dolinie Dolnej Wisły	s. 10
3 Szlak Motławski	s. 14
4 Szlak Maternów	s. 15
5 Szlak Opata Wenera	s. 17
6 Szlak Joannitów	s. 19
7 Szlak Rumiankowy	s. 21
8 Szlak Tczewski	s. 24
9 Szlak Napoleona	s. 27
10 Szlak Św. Rocha	s. 28
11 Szlak Jeziorny	s. 30
12 Szlak Borowiacki	s. 33
13 Szlak Droga Połomska	s. 36
14 Szlak Starościński	s. 38
15 Szlak Starogardzki	s. 41
16 Szlak Kaliski	s. 45

SZLAK GRZYMISŁAWA

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 100 KM

Nasz książę namiestnik przejeżdżał w konia swoje włości (wymienione w dokumencie z 1198 roku) na jedno stajanie. I Tobie polecamy dwudniową podróż szlakiem średniowiecznych dziejów. Zostań na popas gdzieś w połowie drogi. Od jednego wschodu słońca do drugiego zachodu poznasz 100 kilometrowy kawałek historii naszego regionu, a tę „setkę” zamienisz na tysiąc wspomnień z tysiąca lat historii Kociewia.

TCZEW

Grzymisław był księciem świeckim, lubiszewsko-tczewskim. Prawdopodobnie był synem lub wnukiem Świętopelka. W 1198 roku nadał joannitom Starogard i Skarszewy oraz patronat nad kościołem w Lubiszewie. Podczas jego panowania w Świeciu, od roku 1198 do 1207, jego państwo sięgało od Brdy aż do Tczewa. W północnej części księstwa świeckiego leżała ziemia gniewska i starogardzka z Zaborami pod Czerskiem i Wielem, na południe zaś i zachód ogromne bory, pełne jezior, moczarów i strug, resztki których stanowią dzisiaj Bory Tucholskie.

1

Śliwiny

Gnieszewo

Wielgów

Leśnictwo
Bukowiec

Rajkowy

2

Bielawki

Rombark

Nowa Cerkiew

Gętowie

NAJWAŻNIEJSZE MIEJSCA NA SZLAKU GRZYMISŁAWOWYM

1 | TCZEW

- ponad 150-letnie Mosty Tczewskie, konstrukcje z żelaza starsze niż Wieża Eiffel'a
- bulwar z nadwiślańską promenadą, przystanią żeglarską i tarasem widokowym
- tczewska fara, kościół Podwyższenia Krzyża Świętego z XIII-wieczną wieżą
- Fabryka Sztuk, czyli miejsce gdzie władzę sprawują prawie wszystkie muzy
- Muzeum Wisły, jeden z niewielu na świecie rzecznych obiektów muzealnych

2 | PELPLIN

- gotycka, pocysterska Bazylika Katedralna z XIII wieku
- Collegium Marianum, zabytkowe budynki katedralnej szkoły „tumskiej i śpiewaczej”
- *capella ante portam*, XIV-wieczny gotycki kościół farny Bożego Ciała
- bogate eksponatami Muzeum Diecezjalne z unikatową Madonną Szafrkową
- jedyny w Polsce oryginalny egzemplarz Biblii Gutenberga
- Góra Jana Pawła II, wzniesienie pamiętające papieską Mszę św.

www.kociewie.eu

PELPLIN - KRUŻGANKI BAZYLIKI KATEDRALNEJ

3 | DZIERŻĄŻNO

- najstarsza parafia kociewska, podobno już z roku 1001

4 | GNIEW

- zamek pokrzyżacki z XIII-XIV wieku, centrum historii, kultury i rozrywki
- barokowy Pałac Marysieńki z 1679 roku (obecnie hotel)
- kościół św. Mikołaja z XIV wieku
- rynek z zabytkowymi kamieniczkami z XVII-XIX wieku
- ratusz z przyziemną częścią z XIII-XIV wieku

GNIEW - ZAMEK

3

4

Gogolewo

5

Wyłęby Wielkie

Bobrowiec

PIASECZNO - CUDOWNE ŹRÓDŁO

5 | PIASECZNO

- Sanktuarium Matki Bożej Królowej Pomorza
- źródło cudownej wody w studzience Matki Boskiej Piaseckiej
- kościół z 1348 roku z gotycką figurą Madonny z Dzieciątkiem
- Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, zbiory etnograficzne z Kociewia i Pomorza

PELPLIN - JARMARK CYSTERSKI

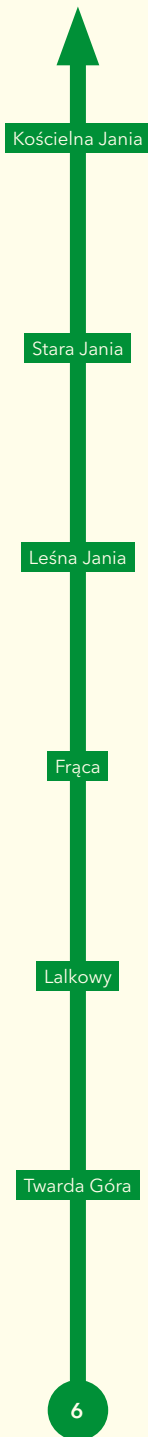
NOWE

6 | NOWE

- wschodnie skrzydło zamku pokrzyżackiego z 1350 roku
- rynek miejski z bogatym zestawem kamienic w różnych stylach
- prawie nienaruszony charakter średniowiecznego miasta
- kościół farny św. Mateusza z XIV wieku z niezwykłym malowidłem Wilgefortis na krzyżu
- kościół pofranciszkański z gotycką kryptą z 1311 roku
- cmentarz z kaplicą św. Jerzego, wzorowaną na świątyni jerozolimskiej
- przedmieście Rybaki z oryginalną zabudową drewnianą w stylu holenderskim

PIASECZNO
- SANKTUARIUM MARYJNE

NOWE - WILGEFORTIS

Według legendy Wilgefortis była córka króla Luzytanii. Kiedy ojciec postanowił wydać ją za poganina, czego ona nie chciała, modliła się żarliwie do Boga, aby uratował ją przed pogańskim ślubem. W wyniku długiej modlitwy wyrosła jej długa broda. Oczywiście kandydat na męża nie chciał mieć brodatej małżonki i zrezygnował ze związku. Rozwścieczony, bezduszny ojciec dziewczyny kazał ją ukrzyżować.

SZLAK PO DOLINIE DOLNEJ WISŁY

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 476 KM

Zapraszając na obie strony Wisły, zachwycamy się lewobrzeżną rowerową kociewskością najważniejszej polskiej rzeki. Od północnego do południowego krańca Kociewia i z powrotem. Zgodnie z prądem rzeki i natury oraz pod prąd kierunkom architektury i sztuki tu występującym. Bogactwo przyrody przeplata się za każdym większym zakrętem ze skarbami przeszłości cywilizacyjnej. Połącz przyjemne z pożytecznym tak, jak to się samo łączy w tej Dolinie.

TCZEW - MOSTY

**TO, CZEGO NIE POWINIENES PRZEGAPIĆ,
JADĄC KOCIEWIEM NADWIŚLAŃSKIM**

1 | TCZEW

- ponad 150-letnie Mosty Tczewskie, konstrukcje z żelaza starsze niż Wieża Eiffel'a
- bulwar z nadwiślańską promenadą, przystanią żeglarską i tarasem widokowym
- tczewska fara, kościół Podwyższenia Krzyża Świętego z XIII-wieczną wieżą
- Fabryka Sztuk, czyli miejsce gdzie władzę sprawują prawie wszystkie muzy
- Muzeum Wisły, jeden z niewielu na świecie rzecznych obiektów muzealnych

1

2 | GORZĘDZIEJ

- sanktuarium św. Wojciecha z relikwiami patrona
- panorama Wisły i Żuław Wiślanych z brzegu doliny

3 | NIZINA WALICHNOWSKA

- lapidaria mennonickie, cmentarze osadników holenderskich z XVIII wieku
- zabytki hydrotechniki

W maju 1939 roku Niemcy sztabowcy rozpoczęli przygotowania do przedsięwzięcia pod kryptonimem „Aktion Zug” (Akcja „Pociąg”), którego najważniejszym celem było opanowanie mostów tczewskich (zwłaszcza kolejowego) i niedopuszczenie do ich uszkodzenia przez wojska polskie. Żołnierze ukryci w nadjeżdżających od strony Malborka cywilnych pociągach towarowych po wieździe na stację mieli rozbudować Polaków i rozminować mosty. Tymczasem plany polskiego dowództwa odnośnie Tczewa i wiślanych mostów utrzymywania ich w stanie nienaruszonym. Jednak w sytuacji grożącej ich zajęciem przez oddziały niemieckie, rozkaz był jednoznaczny: wysadzić.

4 | GNIEW

- zamek pokrzyżacki z XIII-XIV wieku, centrum historii, kultury i rozrywki
- barokowy Pałac Marysieńki z 1679 roku (obecnie hotel)
- kościół św. Mikołaja z XIV wieku
- rynek z zabytkowymi kamieniczkami z XVII-XIX wieku
- ratusz z przyziemną częścią z XIII-XIV wieku

5 | TYMAWA

- w 1224 roku siedziba rycerzy z Calatravy, cystersów hiszpańskich
- nadwiślańskie tereny góryste, tzw. „Alpy Tymawskie”

Miejsce, na którym wznosi się obecny kościół w Gorzędzieju, związane jest z postacią św. Wojciecha. Jak podaje legenda, w tym miejscu miał się on zatrzymać głosząc Ewangelię miejscowej ludności i odprawić Mszę św. pod starą dębem. Było to podczas jego podróży misyjnej do Prus w roku 997. Na miejscu sprawowania najświętszej ofiary przez biskupa z Czech zbudowano drewniany kościół, a w XIII wieku zniesiono obecną świątynię.

4

5

6

7

6 | REZERWAT OPALENIE

- połączone w jeden dawne rezerwat Opalenie Dolne i Opalenie Górne. W nim rzadkie gatunki roślin i stare drzewostany

7 | NOWE

- wschodnie skrzydło zamku pokrzyżackiego z 1350 roku
- rynek miejski z bogatym zestawem kamienic w różnych stylach
- prawie nienaruszony charakter średniowiecznego miasta
- kościół farny św. Mateusza z XIV wieku z niezwykłym malowidłem Wilgefortis na krzyżu
- kościół pofranciszkański z gotycką kryptą z 1311 roku
- cmentarz z kaplicą św. Jerzego, wzorowaną na świątyni jerozolimskiej
- przedmieście Rybaki z oryginalną zabudową drewnianą w stylu holenderskim

GNIEW - ZAMEK

8 | ZESPÓŁ PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH CHEŁMIŃSKIEGO I NADWIŚLAŃSKIEGO

- ponad 100 km długości od Bydgoszczy do Nowego po obu stronach rzeki

9 | ŚWIECIE

- zabytek klasy zerowej, gotycki zamek o nawodnym charakterze obronnym
- rynek z kamieniczkami i zameczkiem obronnym-ratuszem z 1879 roku
- kościół starofarny z XIV wieku, sanktuarium Matki Boskiej Częstochowskiej

ŚWIECIE - KOŚCIÓŁ MATKI BOSKIEJ CZĘSTOCHOWSKIEJ

10 | GRUCZNO

- zabytkowy młyn z 1888 roku oraz atrakcja przyrodnicza w postaci parowów ostnicowych

11 | CHRYSKOWO

- beczenna pomennonicka chata z podcieniem frontowym z 1770 roku

GRUCZO - MŁYN

SZLAK MOTŁAWSKI

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 36 KM

Wrzuć najwolniejszą przerzutkę, kontempluj Kociewie póki możesz, bo ani się nie obejrzyś, a je opuścisz i zostanie Ci jedynie równie przyjemna droga powrotna z Gdańska do nas. Trójmiasto i jego atrakcje prawdopodobnie są Ci już znane. Odkryj fragment tajemnic naszych północnych rubieży - używamy tego archaicznego słowa, bo przecież współczesna turystyka na szczęście nie zna granic.

TCZEW - MUZEUM WISŁY

Nazwa „*Motława*” jest pochodzenia pruskiego, w jej podstawie słowotwórczej znajduje się pierwiastek poświadczony w łotewskim apelatywie mutulis: „wytryskujące źródło, zdroj” i litewskim gwarowym mutulas: „pęcherzyk wodny”. Motława to rzeka o długości około 68 km. Motławę stopniowo rozciągnięto na jej pierwotnie górny dopływ Szpęgawę. Obecnie uznaje się, że Motława wypływa z Jeziora Rokickiego.

1

TCZEW

**ZANIM WYJEDZIESZ
WZDŁUŻ MOTŁAWY
POZA KOCIEWIE, CZEKA
NA CIEBIE**

1 | TCZEW

- ponad 150-letnie Mosty Tczewskie, konstrukcje z żelaza starsze niż Wieża Eiffł'a
- bulwar z nadwiślańską promenadą, przystanią żeglarską i tarasem widokowym
- tczewska fara, kościół Podwyższenia Krzyża Świętego z XIII-wieczną wieżą
- Fabryka Sztuk, czyli miejsce gdzie władzę sprawują prawie wszystkie muzy
- Muzeum Wisły, jeden z niewielu na świecie rzecznych obiektów muzealnych

Tczewskie Łąki

Gdańsk

www.kociewie.eu

SZLAK MATERNÓW

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 19 KM

Wielbiciele przyrody urządzają sobie „bezkrwawe łowy”, zdobywając trofea nie śrutem, a aparatem fotograficznym. Ty wspomnieniami skradnij odrobinę Kociewia, tam gdzie na przełomie XV i XVI wieku rabowali co się da bracia Maternowie. A „złupić” swoim wzrokiem możesz naprawdę sporo - dwa wyjątkowe miasta, grodzisko, elektrownię wodną... Od przysłowiowej stolicy regionu (Starogard Gdański), po duchową (Pelplin) droga usiana jest cennymi pamiątkami przeszłości.

OWIDZ - GRODZISKO

Bracia Maternowie byli autentycznymi postaciami żyjącym na przełomie XV i XVI w., którzy swojego pierwszego rozboju na kupcach dokonali w miejscowości... Subkowy. Tymczasem mieszkańcy Klonówki, obok Starogardu Gdańskiego, do dzisiaj przekazują sobie historię o niedalekim wąwozie, w którym mieli ukrywać się i zostawić tam swoje skarby zbójce Maternów.

1

STAROGARD GDAŃSKI

**OTO TWOJE MIEJSCA
„TURYSTYCZNEGO
RABUNKU” NA KOCIEWIU**

1 | STAROGARD GDAŃSKI

- Muzeum Ziemi Kociewskiej ze zbiorami kultury i sztuki regionalnej
- kościół św. Mateusza z I poł. XIV wieku z panoramą grodu i malowidłem „Sąd ostateczny”
- neogotycki kościół św. Katarzyny z 1802 roku z najwyższą wieżą w mieście
- jedyny w północnej Polsce pomnik Adama Mickiewicza
- pałac Wiechertów z II poł. XIX wieku z neorenesansowo-barokową fasadą
- staromiejskie mosty nad Wierzą z parkiem
- rynek z neogotyckim ratuszem

2

Elektrownia wodna Owidz

2 | OWIDZ

- rekonstrukcja średniowiecznego grodziska, będąca nowoczesną atrakcją historyczno-edukacyjną

KOLINCZ - ZABYTKOWA ELEKTROWNIA

3 | KOLINCZ

- zabytkowa elektrownia wodna z 1912 roku

4 | KLONÓWKA

- kościół św. Katarzyny z II połowy XIV wieku
- chata z podcieniem szczytowym i krytą strzechą
- malowniczy przełom rzeki z widokiem na Pelplin

PELPLIN - BIBLIA GUTENBERGA

Dzisiejsze *Grodzisko Owidz* to pozostałość po wczesnośredniowiecznej osadzie, którą założono na początku XI wieku. Gród ulokowano w dorzeczu Wierzycy, w jednym z jej zakoli, około 2 kilometrów na wschód od Starogardu Gdańskiego. Było to wówczas jedno z największych grodzisk, jakie powstały na Kociewiu. Wyniesiona na wysokość 12-18 metrów parcela o dość regularnej, prostokątnej powierzchni, ma długość 120 metrów i szerokość 50 metrów.

PELPLIN - OŁTARZ GŁÓWNY
BAZYLIKI KATEDRALNEJ

5 | PELPLIN

- gotycka, pocysterska Bazylika Katedralna z XIII wieku
- Collegium Marianum, zabytkowe budynki katedralnej szkoły „tumskiej i śpiewaczej”
- capella ante portam, XIV-wieczny gotycki kościół farny Bożego Ciała
- bogate ekspozycje Muzeum Diecezjalne z unikatową Madonną Szańkową
- jedyny w Polsce oryginalny egzemplarz Biblii Gutenberga
- Góra Jana Pawła II, wzniesienie pamiętające papieską papieską Mszę św. z 1999 roku

www.kociewie.eu

SZLAK OPATA WERNERA

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 47 KM

Przenieś ciężar swojego ciała... a właściwie przewieź go z Pogódek do Pelplina. W XIII wieku operacji przenoszenia całego klasztoru dokonali cystersi. Szlak, który dla Ciebie wytyczyliśmy, przeprowadzi Cię od ich pierwszej siedziby na kociewskiej ziemi, do tej ostatniej. Oni musieli wykonać polecenie zwierzchników - Ty możesz to zrobić dla turystycznej i rekreacyjnej przyjemności.

POGÓDKI - KOŚCIÓŁ ŚW. PIOTRA I PAWŁA

Kleszczewo

Semlin

Piesienica

Sumin

Sumin

**HISTORIA OPATOWEJ
TRASY ZAWARTA
W DWÓCH MIEJSCACH,
ALFA I OMEGA,
POCZĄTEK I KONIEC**

1 | POGÓDKI

- barokowy kościół św. Piotra i Pawła z lat 1701-1715 (wnętrze głównie rokokowe)
- kościół poewangelicki
- kilka zabytkowych chat
- pałac podworski z połowy XIX wieku
- młyn XIX-wieczny oraz resztki grodziska wczesnośredniowiecznego
- rezerwat przyrody „Buczyna Pomorska” i 150-letni las bukowy
- głązy narzutowe
- panorama wsi z doliny Wierzycy (krajobraz podgórski, leśny i jeziorny)

Z osiedleniem *Cystersów w Pelplinie* wiąże się legenda o tym, jak to osioł klasztorny wypuszczony z Pogódek w dół Wierzycy na łaskę losu, by wskazać miejsce pod budowę nowego klasztoru, zatrzymał się akurat w Pelplinie, zaryczał i nie ruszył dalej. „Bonum Est nos hic esse” = „Dobrze jest nam tu być”, powiedział opat Werner, każąc słowa te umieścić na portalu jednego z wejść do kościoła klasztorowego.

JEZIORO SUMIŃSKIE

PELPLIN - PARK BISKUPI

2 | JEZIORO SUMIŃSKIE

- nad zbiornikiem biegnie ścieżka dydaktyczno-ekologiczna
- przez jezioro przepływa rzeka Smela

3 | PELPLIN

- gotycka, pocysterska Bazylika Katedralna z XIII wieku
- Collegium Marianum, zabytkowe budynki katedralnej szkoły „tumskiej i śpiewaczej”
- capella ante portam, XIV-wieczny gotycki kościół farny Bożego Ciała
- bogate ekspozycje Muzeum Diecezjalne z unikatową Madonną Szafkową
- jedyny w Polsce oryginalny egzemplarz Biblii Gutenberga
- Góra Jana Pawła II, wzniesienie pamiętające papieską papieską Mszę św. z 1999 roku

www.kociewie.eu

SZLAK JOANNITÓW

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 48 KM

Podziel przejażdżkę przez 3 - odpoczywaj w trzech lokacjach, w których przed wiekami znajdowały się konwenty zakonne. Siły witalne możesz regenerować tak, jak przed wiekami bracia: wspólnie z towarzyszami (jazdy) lub samotnie w kontemplacji. Pojoannicka podróż może być dla Ciebie jak walka postu z karnawalem - radosny gwar miast miesza się z zadumaną ciszą kociewskiej refleksji, a przyroda nieujarzmiona z naturą, którą człowiek próbuje okiełznać, by z niej czerpać energię. Czerp i Ty...

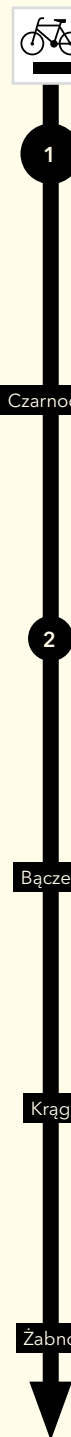
MIEJSCA RÓŻNORAKIEJ ENERGII DO POZYSKANIA POMIĘDZY SKARSZEWAMI A TCZEWEM

1 | SKARSZEWO

- zamek Joannitów z XIII wieku na miejscu wczesnośredniowiecznego grodziska
- kościół św. Michała Archanioła z XIII-XIV wieku z wystrojem barokowym i w rokoko
- kościół poewangelicki, neogotyck z końca XVIII wieku
- kościół zbudowany w 24 godziny (rekonstrukcja świątyni z 1741 roku; budowała od 2013 w Księżce Rekordów Guinnessa)
- XIII-wieczne mury obronne z resztkami trzech baszt
- rynek z XVII-wiecznym ratuszem i dwiema zabytkowymi kamieniczkami
- Jezioro Borówno z wodą I klasy czystości, odwiedzany ośrodek wypoczynkowy

STAROGARD GDAŃSKI

Czarnocin

2

Bączek

Krag

Zabno

SKARSZEWO - KOŚCIÓŁ WYBUDOWANY W 24 GODZINY

2 | CZARNOCIN

- elektrownia wodna w Czarnocińskich Piecach, uruchomiona w 1906 roku

Pierwsze wzmianki o *Skarszewach* pochodzą z roku 1198, kiedy to sąwą siedzibę miał tu zakon Joannitów. Sprowadził ich książę świecko-lubiszewski Grzymisław. Nadał im wsie Równino (późniejsze Skarszewy), Kamierowo, Czarnocin oraz Szczodrowo. Książę udzielił także prawa połowu ryb i polowań na bobry na Wietcisie i Wierzycy. W zamian rycerze zobowiązali się strzec regionu przed Prusami.

3 | STAROGARD GDAŃSKI

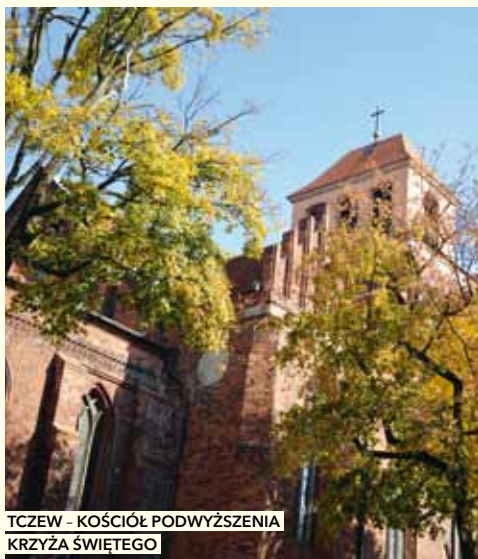
- Muzeum Ziemi Kociewskiej ze zbiorami kultury i sztuki regionalnej
- kościół św. Mateusza z I poł. XIV wieku z panoramą grodu i malowidłem „Sąd ostateczny”
- neogotycki kościół św. Katarzyny z 1802 roku z najwyższą wieżą w mieście
- jedyny w północnej Polsce pomnik Adama Mickiewicza
- pałac Wiechertów z II poł. XIX wieku z neorenesansowo-barokową fasadą
- staromiejskie mosty nad Wierzą z parkiem
- rynek z neogotyckim ratuszem

4 | SZPĘGAWSK

- w Lesie Szpęgawkim miejsce kaźni 7 tysięcy pomordowanych przez cały okres trwania II wojny światowej rękami hitlerowskich Niemców
- klasycystyczny pałac z końca XVIII wieku
- park podworski ze starodrzewiem oraz dom z podcieniem frontalnym z połowy XIX wieku (obecnie szkoła)

5 | JEZIORO ZDUŃSKIE

- zbiornik o charakterze rynnowym, z przepływającą przez niego rzeczką Szpęgawą

TCZEW - KOŚCIÓŁ PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO

3

4

Kokoszkowy

Ciecholewy

Leśnictwo Boroszewo

5

Wędkowy

6

7

SKARSEWY - ZAMEK JOANNITÓW
NOC NAPOLEŃSKA

6 | LUBISZEWO I JEZIORA LUBISZEWSKIE

- gotycki kościół św. Trójcy z I połowy XIV wieku o wystroju XVIII-wiecznym i barokowym
- w najbliższym sąsiedztwie stoczono trzy bitwy: w 1306 roku Władysław Łokietek przeciw Brandenburczykom, w 1577 Jan Zaborowski potykał się z gdańskim oddziałami, a w 1627 hetman Stanisław Koniecpolski kontra król szwedzki Gustaw Adolf
- miejsce pielgrzymek ze źródłem cudownej wody
- od 1997 roku mieści się tu sanktuarium Matki Boskiej Pocieszenia

7 | TCZEW

- ponad 150-letnie Mosty Tczewskie, konstrukcje z żelaza starsze niż Wieża Eiffel'a
- bulwar z nadwiślańską promenadą, przystanią żeglarską i tarasem widokowym
- tczewska fara, kościół Podwyższenia Krzyża Świętego z XIII-wieczną wieżą
- Fabryka Sztuk, czyli miejsce gdzie władzę sprawują prawie wszystkie muzy
- Muzeum Wisły, jeden z niewielu na świecie rzecznych obiektów muzealnych

www.kociewie.eu

SZLAK RUMIAKOWY

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 19 KM

Turystyczna rumiankowość to nie jedyny przejaw kolorowej flory w Gminie Morzeszczyn. Najpiękniejsze z tych przejawów zostały utrwalone w haftach z dziedzictwa Marii Wespy. Dziś ukwieca ono mijane rowerem wiejskie przestrzenie - wzory migotają w świetle słońca na przydrożnych świetlicach. Ich pędy przenoszą turystów w niezwykłą historię Gminy Skórcz - miasta z zamierchłej antycznej przeszłości, która uwieczniona została na ptolemejskiej mapie.

**BEZ ZBĘDNEGO PĘDU, BEZ POŚPIECHU
CZAS NA SNUCIE SPOKOJNYCH
ROZMYŚLAŃ POMIĘDZY KWIATAMI
MORZESZCZYNĄ, A OKRUCHAMI
ZASIANYMI PRZEZ STAROŻYTNOŚĆ
W SKÓRCZU**

1 | DZIERŻĄŻNO

- jedna z najstarszych wsi na Kociewiu
- najstarsza parafia kociewska (kościół stał tu już podobno w 1001 roku)
- obecnie gotycki kościół z drewnianą wieżą (wystroj głównie rokokowy, barokowe ołtarze i feretrony, renesansowe ławy i chrzcielnica)

Maria Wespa wypracowała własny styl kompozycji zrekonstruowanego haftu kociewskiego. Inspirowana przez dawne wzornictwo doprowadziła do opracowania samodzielnych tek haftu, zwanego przez etnografów szkołą morzeszczyńską. W hafcie tym występuje osiem podstawowych kolorów: biały, słonkowy, żółty, pomarańczowy, czerwony, liliowy, ciemno-niebieski, zielony.

1

2

Królów Las

DZIERŻĄŻNO

2 | MORZESZCZYN

- jedyna w Polsce wieś o takiej nazwie
- Dąb Napoleona z gminnego herbu (przez około 300 lat stał w pobliskim Borkowie, legendą związany był z cesarzem Francji, Napoleonem, który podobno w 1807 roku miał pod nim wypoczywać po zwycięskiej bitwie)
- w latach 70-tych ubiegłego wieku działalność artystyczną uprawiała tu rodzina Wespy

MORZESZCZYN

Majewo

Gąsiórki

Kierwałd

3

3 | SKÓRCZ

- początki osadnictwa już 2000 lat przed naszą erą
- groby skrzynkowe z wczesnej epoki żelaza
- w wiekach od I do IV naszej ery położone przy biegu Szlaku Bursztynowego
- najstarsza wspomniana przez historię miejscowość Kociewia (mapa Ptolemeusza z II wieku naszej ery – jako Scurgon)
- układ urbanistyczny wsi lokowane w XIV wieku
- miejski rynek z opowiedzianą rzeźbami gryfa i szpaka miejscową legendą
- kamienno-ceglany kościół Wszystkich Świętych z połowy XIV wieku (wystroj barokowo-rokokowy z XVII i XVIII wieku, kamienna chrzcielnica z XIV wieku)

www.kociewie.eu

Stało się to dawno, dawno temu. Przed wieloma wiekami, gdy **Skórcz** był jeszcze małą zagubioną w dziczy osadą o nazwie Skorc. Przed jedną z drewnianych, pokrytych strzechą chat na skraju wioski bawiła się grupka małych dzieci. Gdy nikogo z dorosłych nie było w pobliżu, nagle i bez ostrzeżenia z pobliskich borów nadleciał ogromny drapieżny gryf. Uniósł w powietrze bezbronną dziewczynkę, która zaczęła płakać i krzyczeć o pomoc. Wtem lecący w stronę lasu potwór napotkał małego szpaka, który rozpoczął z nim walkę. Szpakowi udało się wyszarpnąć biedną dziewczynkę z pazurów gryfa i przegonił potwora w ciemne bory. Niestety okazało się, że w walce powietrznej o dziecko został śmiertelnie ugodzony przez drapieżnika. Wdzięczny lud osady Skorc postanowił na stałe wprowadzić do swego herbu podobiznę szlachetnego szpaka i złego gryfa.

SZLAK TCZEWSKI

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 80 KM

Z wschodu na zachód lub odwrotnie – przed Tobą 80 km północnego pogranicza Kociewia do szczegółowego sprawdzenia. To przyjemne zadanie do wykonania niesie ze sobą możliwość prawidłowego rozpoznania wielowiekowych zabytków kultury. Są wśród nich: wzniesione w całości z kamienia, zbudowane jedynie z drewna, skonstruowane z przytłaczającej ilości żelaza. Wiele kociewskiej wody upłynęło od ich postawienia. Ta woda płynie nadal wokół nich, a nawet dokładnie pod nimi...

OTO KRÓTKA LISTA STRATEGICZNYCH LOKALIZACJI DLA TURYSTYKI PÓŁNOCNEGO KOCIEWIA

1 | TCZEW

- ponad 150-letnie Mosty Tczewskie, konstrukcje z żelaza starsze niż Wieża Eiffel'a
- bulwar z nadwiślańską promenadą, przystanią żeglarską i tarasem widokowym
- tczewska fara, kościół Podwyższenia Krzyża Świętego z XIII-wieczną wieżą
- Fabryka Sztuk, czyli miejsce gdzie władzę sprawują prawie wszystkie muzy
- Muzeum Wisły, jeden z niewielu na świecie rzecznych obiektów muzealnych

TCZEW

1

Dalwin

Sobowidz

3

Mirowo

3 | SKARSZEWY

- zamek Joannitów z XIII wieku na miejscu wczesnośredniowiecznego grodziska
- kościół św. Michała Archaniola z XIII-XIV wieku z wystrojem barokowym i w rokoko
- kościół poewangelicki, neogoty z końca XVIII wieku
- kościół zbudowany w 24 godziny (rekonstrukcja świątyni z 1741 roku; budowla od 2013 w Księdze Rekordów Guinnessa)
- XIII-wieczne mury obronne z resztkami trzech baszt
- rynek z XVII-wiecznym ratuszem i dwiema zabytkowymi kamieniczkami
- Jezioro Borówno z wodą I klasy czystości, odwiedzany ośrodek wypoczynkowy

Ewangelicki kościół w Skarszewach został zbudowany 1741 roku w jeden dzień. Była to konstrukcja budowana metodą pruską. Najpierw ustawiono szkielet z drewnianych belek, ściany później wypełniono ceglami. Ówczesny wojewoda i starosta skarszewski, Jakub Narzyński, zgodził się na budowę protestanckiego kościoła pod warunkiem, że zostanie zbudowany w ciągu jednej doby. W 2013 roku zbudowano dokładną repliką świątyni. Wyczyn ten znalazł się w Księdze Rekordów Guinnessa.

3

Głódowo

4

Pałubin

Stare Polaszki

Kościerzyna

3 | SZCZODROWO

- jedyny na Kociewiu, późnośredniowieczny drewniany kościółek z przełomu XV i XVI wieku
- zabytkowy dom o konstrukcji szkieletowej
- czterystuletni dąb, pomnik przyrody

4 | POGÓDKI

- barokowy kościół św. Piotra i Pawła z lat 1701-1715 (wnętrze głównie rokokowe)
- kościół poewangelicki
- kilka zabytkowych chat
- pałac podworski
- młyn XIX-wieczny oraz resztki grodziska wczesnośredniowiecznego
- rezerwat przyrody „Buczyna Pomorska” i 150-letni las bukowy
- głązy narzutowe
- panorama wsi z doliny Wierzycy (krajobraz podgórski, leśny i jeziorny)

SZLAK NAPOLEONA

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 48 KM

Przemierzając rowerem Kociewie, podczas spokojnych podjazdów, łagodnych zjazdów i po prostu na trasie, masz czas, by użyć swojej wyobraźni. Ponad 200 lat temu, te same co Ty różnice w wysokościach terenów pokonywała armia cesarza Francji. Tak samo jak tamci bohaterowie, wykaż się hartem ducha i korzystaj tu z roweru o każdej porze roku – lata u nas rześkie, a zimy łagodne... jak to w „Łagodnej Krainie”.

NOWE - ZAMEK

W początkach roku 1807 na Pomorzu trwała wojna francusko-pruska. Oddziały polskie walczyły przeciwko zaborcy. Podpułkownik Józef Hurtig raportował Janowi Henrykowi Dąbrowskiemu, że wysłał „patrol ku Gociewiu”. Ten fragment oficierskiego listu z 10 lutego 1807 roku wysłany z Nowego nad Wisłą jest **pierwszym historycznym zapisem nazwy Regionu KOCIEWIE**.

1

Gajewo

Głogowo

Leśnictwo
Leśna Jania

2

3

JAK NAPOLEOŃSKI ZWIADOWCA WYPATRUJ TRZY NAJWAŻNIEJSZE PUNKTY ORIENTACYJNE

1 | NOWE

- wschodnie skrzydło zamku pokrzyżackiego z 1350 roku
- rynek miejski z bogatym zestawem kamienic w różnych stylach
- prawie nienaruszony charakter średniowiecznego miasta
- kościół farny św. Mateusza z XIV wieku z niezwykłym malowidłem Wilgefortis na krzyżu
- kościół pofranciszkański z gotyką kryptą z 1311 roku
- cmentarz z kaplicą św. Jerzego, wzorowaną na świątyni jerozolimskiej
- przedmieście Rybaki z oryginalną zabudową drewnianą w stylu holenderskim

2 | PRZEWODNIK

- w pobliżu wsi znajduje się pomnik przyrody: dąb szypułkowy pamiętający czasy wojen napoleońskich

3 | LIPINKI

- na terenie wsi zachowały się dwie chaty w stylu holenderskim z XVIII w.

NOWE

www.kociewie.eu

SZLAK ŚW. ROCHA

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 48 KM

Niewiele kilometrów, ale wiele chwil do rozmyślań. Św. Roch to ważna w tych stronach emocjonalnie osoba dla mieszkańców. Tak naprawdę patron nie peregrynował tym szlakiem, „nie był nigdy Kociewiakiem”. Jesteś na najlepszej drodze – Ty możesz rzeczywiście przemierzyć mały kawałek naszego regionu. A podczas jazdy Twoje głębokie rozmyślenia na pewno zrodzą dobre emocje. Spędzisz tu odrobinę swego prawdziwego czasu na rowerze, a „odrobinę bardziej będziesz Kociewiakiem”.

1

2

3

4

5

6

SKÓRCZ

STAROGARD GDAŃSKI

**PRZED TOBĄ DWA
JEZIORA I DWIE
MIEJSCOWOŚCI,
POMIĘDZY NIM TWOJE
KOCIEWIE**

1 | OSIEK

- neogotycki kościół św. Rocha z lat 1860-66, zbudowany m.in. z polnych kamieni
- zabytkowe podcieniowe chaty z końca XIX wieku

2 | JEZIORO KAŁĘBIE

- największe jezioro na Kociewiu, miejsce zawodów jachtowych i windsurfingowych

3 | JEZIORO CZARNE

- zbiornik pochodzenia lodowcowego złożony z dwóch części połączonych kanałem

4 | SKÓRCZ

- zachowany z XIV wieku układ przestrzenny ówczesnej wsi
- kamienno ceglany kościół Wszystkich Świętych z połowy XIV wieku
- miejski rynek z opowiedzianą rzezbami miejscową legendą

5 | CZARNYLAS

- kościół z XIV wieku, który został wybudowany przez Krzyżaków, w całej świątyni mieszają się style gotycko-barokowy i renesansowy

6 | PĄCZEWO

- kościół gotycki z XIV wieku (wystrój późnogotycki i późnobarokowy, budowla z cegieł i polnych kamieni) oraz zabytkowe figury na cmentarzu parafialnym

7 | GRABOWO

- we wsi znajduje się kościół z XVI wieku, którego najstarsza część, prezbiterium, jest konstrukcją szachulcowej

8 | BOBOWO

- XIV- wieczny kamienno-ceglany kościół gotycki św. Wojciecha z późnobarokowym wnętrzem

STAROGARD GDAŃSKI
- PAŁAC WIECHERTÓW

*Pałac wybudowany został w 1882 roku dla rodziny **Wiechertów**, bogatych mieszczan. Budynek składa się z dwóch części. Jedno skrzydło zbudowane jest z czerwonej cegły, a jego najciekawszy element to brama wjazdowa przywodząca na myśl starożytne łuki triumfalne. Drugie skrzydło to reprezentacyjny, bogato zdobiony, neorenesansowy budynek. Jego fasada jest fantazyjnie zdobiona postaciami, zwierzętami i elementami typowymi dla antyku.*

7

8

Dąbrowka

9

STAROGARD GDAŃSKI
- KOŚCIÓŁ ŚW. KATARZYNY

9 | STAROGARD GDAŃSKI

- Muzeum Ziemi Kociewskiej ze zbiorami kultury i sztuki regionalnej
- kościół św. Mateusza z I poł. XIV wieku z panoramą grodu i malowidłem „Sąd ostateczny”
- neogotycki kościół św. Katarzyny z 1802 roku z najwyższą wieżą w mieście
- jedyny w północnej Polsce pomnik Adama Mickiewicza
- pałac Wiechertów z II poł. XIX wieku z neorenesansowo-barokową fasadą
- staromiejskie mosty nad Wierzą z parkiem
- rynek z neogotyckim ratuszem

www.kociewie.eu

SZLAK JEZIORNY

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 69 KM

Tak bardzo jeziorna, że może by Ci się przydał i rower wodny? Pomyśl nad tym poważnie, a tymczasem z perspektywy roweru tradycyjnego, z niego i z brzegów zobacz sześć z ważnych jezior kociewskich. Pomiędzy tymi miejscami istoty natury kociewskiej, istota jej kultury prezentująca się w zabytkowych miejscach. Historia przeplatana z przyrodą, natura zmieniająca się w cywilizację, średniowieczna przeszłość zmieniająca się w XXI-wieczną turystykę.

SKARSZEWO

OPRÓCZ SZEŚCIU JEZIOR NA TYM SZLAKU MOŻESZ ZOBACZYĆ

1 | SKARSZEWO

- Zamek Joannitów z XIII wieku na miejscu wczesnośredniowiecznego grodziska
- kościół św. Michała Archanioła z XIII-XIV wieku z wystrojem barokowym i w rokoku
- kościół poewangelicki, neogotyk z końca XVIII wieku
- kościół zbudowany w 24 godziny (rekonstrukcja świątyni z 1741 roku; budowla od 2013 w Księdze Rekordów Guinnessa)
- XIII-wieczne mury obronne z resztkami trzech baszt
- rynek z XVII-wiecznym ratuszem i dwiema zabytkowymi kamieniczkami
- Jezioro Borówno z wodą I klasy czystości, odwiedzany ośrodek wypoczynkowy

1

2

Obozin

Trzcinek

3

Ciecholewo

4

Szpegawsk

5

Rywałd

2 | BOLESŁAWOWO

- zabytkowe zabudowania dworsko-parkowo-folwarczne

3 | JEZIORO GODZISZEWSKIE

- nieopodal niego znajduje się doskonale zachowane grodzisko zwane „Czapłą Szwedzką”, relikwicznośrodkowoczesnej budowli

JEZIORO KAŁĘBIE

4 | JEZIORO ZDUŃSKIE

- zbiornik o charakterze rynnowym, z przepływającą przez niego rzeczką Szpegawą

5 | STAROGARD GDAŃSKI

- Muzeum Ziemi Kociewskiej ze zbiorami kultury i sztuki regionalnej
- kościół św. Mateusza z I poł. XIV wieku z panoramą grodu i malowidłem „Sąd ostateczny”
- neogotycki kościół św. Katarzyny z 1802 roku z najwyższą wieżą w mieście
- jedyny w północnej Polsce pomnik Adama Mickiewicza
- pałac Wiechertów z II poł. XIX wieku z neorenesansowo-barokową fasadą
- staromiejskie mosty nad Wierzycą wraz z parkiem
- rynek z neogotyckim ratuszem

5

Rokocin

Sumin

6

7

8

Lubichowo

9

Wilcze Błota

6 | JEZIORO SUMIŃSKIE

- położone 10 km na południowy-zachód od Starogardu Gdańskiego

7 | SZTEKLIN

- wyjątkowy zabytek ziemi starogardzkiej, szlachecki dworek modrzewiowy z 1827 roku
- park podworski ze starodrzewiem

8 | JEZIORO BORZECZOWSKIE

- w jego pobliżu zabytkowe resztki fundamentów zamku krzyżackiego, słabo zachowane okopy szwedzkie z XVII wieku (zachodnia strona jeziora)

9 | RZKA WDA

- zwana też Czarną Wodą to centrum kociewskiej aktywnej turystyki kajakowej

JEZIORO SUMIŃSKIE

JEZIORO KAŁĘBIE

10 | REZERWAT CZAPLI WIERCH, ZDRÓJNO, KRZYWE KOŁO W PĘTLI WDY

- urozmaicona fauna okolicznych lasów: czaple, żurawie, sarny a nawet łódź

11 | JEZIORO SŁONE

- malowniczo położony zbiornik, przy którym znajduje się rezerwat Czapli Wierch

Jezioro Kałębie jest największym jeziorem Kociewia, dlatego często jest określane mianem „Morza Kociewskiego”. Nad brzegiem jeziora znajdują się fragmenty murów i kamiennych fundamentów zamku krzyżackiego. Zamek ten swego czasu był niedużą budowlą o nieregularnym kształcie, zbudowaną na wyspie. Z czasem jednak Kałębie ewoluowało i obecnie zamek znajduje się na małym półwyspie położonym w pobliżu północnego brzegu jeziora.

Wda

Wdecki Młyn

10

Cisiny

11

12

13

12 | JEZIORO KAŁĘBIE

- największe jezioro na Kociewiu, miejsce zawodów jachtowych i windsurfingowych

13 | OSIEK

- neogotycki kościół św. Rocha z lat 1860-66, zbudowany m.in. z polnych kamieni
- zabytkowe podcieniowe chaty z końca XIX wieku

www.kociewie.eu

SZLAK BOROWIACKI

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 65 KM

Wjedź w przestrzeń pełną krystalicznego tlenu, a czeka Cię relaks w naturalnie napowietrzonym otoczeniu. W pełnych namacalnego już smogu miastach nowoczesnego świata, otwierane są coraz to bardziej cudaczne (lecz, co gorsza, coraz częściej niezbędnie potrzebne) gabinety pozwalające przetrwać człowiekowi w ciągle przyspieszającej egzystencji XXI wieku. Wśród nich są i budki z maskami sączącymi w zatrute płuca dwuatomowy izotop tlenu, którego brak na „nieświeżym powietrzu” dookoła. A tutaj oddychasz pełną piersią i czujesz, jak z każdą chwilą tu spędzoną wracasz „do siebie”.

Bory Tucholskie są jednym z największych kompleksów leśnych w Polsce. Wśród przeważającej w drzewostanie sosny występują dęby, graby, osiki, brzozy, cisy, a w bogatym podszyciu obfitość grzybów i jagód. W Borach Tucholskich zachowały się również fragmenty pierwotnej puszczy, stanowiska reliktowych roślin, rzadkich już w Polsce gatunków ptaków i zwierząt (orzeł bielik, głuszec, żuraw, czapla siwa, wydra).

1

Kopytkowo

Leśna Jania

Leśnictwo
Leśna Jania

2

Dobry Brat

SMĘTOWO GRANICZNE
- KOŚCIÓŁ CIAŁA I KRWI PAŃSKIEJ

WODÓR, TLEN, ICH POŁĄCZENIE ORAZ INNE ATRAKCJE NA TYM ROWEROWYM SZLAKU

1 | SMĘTOWO GRANICZNE

- gmach poczty z 1900 roku
- kościół neogotycki z 1904 roku
- w pobliżu Smętowa znajdują się pałace i parki podworskie (Rynkówka, Kopytkowo)

2 | OSIEK

- neogotycki kościół św. Rocha z lat 1860-66, zbudowany m.in. z polnych kamieni
- zabytkowe podcieniowe chaty z końca XIX wieku

3 | JEZIORO KAŁĘBIE

- największe jezioro na Kociewiu, miejsce zawodów jachtowych i windsurfingowych

4 | JEZIORO SŁONE

- malowniczo położony zbiornik, przy którym znajduje się rezerwat Czapli Wierch

5 | CZAPLI WIERCH

- stary bór sosnowy o naturalnym charakterze
- kolonia czapli siwej w koronach drzew
- ponad 200-letnie okazy dendrologiczne

Leśnictwo
Kałębnica

3

Skórczenno

Skrzynia

4

5

6

6 | KASPARUS

- wyjątkowa, kociewska zabudowa wiejska o charakterze zabytkowym
- neogotycki, drewniano-ceglany kościół ryglowy z początku XX wieku
- zabytkowa, drewniana plebania o konstrukcji wieńcowej z połowy XIX stulecia
- nad jeziorami Brzezinek i Cisinek siedliska bobrów

7 | OSIECZNA

- kościół z 1920 roku, a obok niego znajduje się uroczą aleją brzoźową
- atrakcją jest tradycyjne, drewniane budownictwo kociewsko-lasackie
- aktywnych gości przyciąga tu turystyka myśliwska
- w okolicznych lasach występuje rzadki gatunek ptaka – chronionego głuszca

7

Starzyska

Zimne Źródło

8

8 | CZARNA WODA

- centrum całorocznego kajakarstwa
- wystawa przyrody Borów Tucholskich i Doliny Rzeki Wdy
- Karczma „Ostoja” – restauracja i galeria sztuki
- głaz narzutowy w korycie rzeki Wdy

www.kociewie.eu

SZLAK DROGA POŁOMSKA

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 30 KM

Nieważne, z której strony przyniesie Cię Twój rower – ważne, byś spędził czas w naszym kociewskim kurorcie. To perła krajobrazowa Borów Tucholskich, a wszystko, co ją otacza z jednej i z drugiej strony szlaku, to kociewska, krajobrazowa masa perłowa. Po niedługim czasie z najdłuższej nadjeziornej plaży w naszym regionie trafisz do kociewskiego zagłębienia grzybowego – okolice Osiecznej w odpowiedniej porze roku „stoją kapeluszami”. Zdradziliśmy Ci dwie niespodzianki – trzecią, nazwę trasy, odkryj sam, gdy będziesz nią jechał.

**TO, CO PO ŚRODKU, JUŻ POZNAŁEŚ,
POZNAJ WIĘC RÓWNIEŻ POCZĄTEK
I KONIEC PRZEJAZDŹKI**

1 | LUBICHOWO

- kościół z lat 1930-1931 z wystrojem barokowym i rokokowym, do którego zbiorów należy kielich z 1585 roku oraz stara drewniana figura Madonny w ołtarzu głównym
- pomnik Jana Pawła II na przykościelnym placu
- centrum wsi o miejskim charakterze, zabudowane stylowymi kamieniczkami z I połowy XX wieku
- siedziba nadleśnictwa, budynek z końca XIX wieku

2 | OCYPEL

- oryginalny styl drewnianych zabudowań (skrzyżowanie ludowej chaty z miejskim domem z końca XIX wieku)
- współczesny kościół z pomnikiem Jana Pawła II
- jezioro Wielki Ocypel z najdłuższą nadjeziorną plażą na Kociewiu
- urozmaicona fauna okolicznych lasów

1

Młynki

2

ŚLIWICE – REPLIKA GROTY Z LOURDES

3 | OSIECZNA

- kościół z 1920 roku, a obok niego znajduje się uroczą aleją brzozową
- atrakcją jest tradycyjne, drewniane budownictwo kociewsko-lasackie
- aktywnych gości przyciąga tu turystyka myśliwska
- w okolicznych lasach występuje rzadki gatunek ptaka – chronionego głuszcza

Od 1908 roku obok głównego wejścia do parafialnego kościoła pod wezwaniem św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Śliwicach, stoi unikalna grotta, którą pobudowano ku czci Matki Bożej. Uczyniono to w pięćdziesiątą rocznicę objawienia się jej w Lourdes. Głównym inspiratorem, który doprowadził do powstania grotty w Śliwicach – na wzór tej z Francji – był ksiądz Stanisław Sychowski, administrator miejscowej parafii w latach 1896-1916.

OCYPEL

3

Łoboda

4

4 | ŚLIWICE

- nowy kościół parafialny św. Katarzyny Aleksandryjskiej (na miejscu drewnianej świątyni) z renesansowymi dzwonami i barokowymi ołtarzami pochodzi z 1833 roku
- ruiny ewangelickiego zboru zbudowanego w roku 1897
- replika grotty z Lourdes, pobudowana w 1908 roku

www.kociewie.eu

SZLAK STAROŚCIŃSKI

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 44 KM

Choć nazwa szlaku nawiązuje do siedziby starostów na wyspie borzechowskiego jeziora, to trasę tę moglibyśmy z powodzeniem nazwać drugą częścią Jeziornej. Pięć nie tyle jakich jezior na nią nanizanych tworzy ciąg wodnych oczek niczym koraliki lub perły. Jeśli nie na jeziora, to zwróć kierownicę na sakralne pamiątki kociewskich miejscowości albo skończoną piękność natury współkształtowanej przez dłoń człowieka. Wody, budowle, aromaty – jedna droga, jedno Kociewie, a trzy stany skupienia.

KALISKA

Początki *Arboretum w Wirtach* datuje się na lata siedemdziesiąte i osiemdziesiąte XIX w. Obszar o powierzchni 46,32 ha został zagospodarowany jako ogród dendrologiczny. Bogata kolekcja drzew i krzewów liczy ponad 700 gatunków, z których większość stanowią rośliny egzotyczne. Jest to jedyny tego typu obiekt na Pomorzu Gdańskim, a niektóre z występujących tu roślin to największe okazy w całej Polsce.

1

Sumin

Radziejewo

2

3

**OTO PO KOLEI
WSZYSTKIE PACIORKI
KOCIEWSKICH ATRAKCJI
ROZSIANYCH
NA 44 KILOMETRACH**

1 | JEZIORO SUMIŃSKIE

- położone 10 km na południowy-zachód od Starogardu Gdańskiego

2 | JEZIORO BORZECZOWSKIE

- w jego pobliżu zabytkowe resztki fundamentów zamku krzyżackiego, słabo zachowane okopy szwedzkie z XVII wieku (zachodnia strona jeziora)

WIRTY

3 | ARBORETUM WIRTY

- najstarszy w Polsce ogród dendrologiczny założony w 1875 roku z wyjątkowymi odmianami roślin polskich i egzotycznych

SZTEKLIN - DWOREK MODRZEWIOWY

4 | JEZIORO NIEDACKIE

- przepływowe jezioro rynnowe o wyjątkowej klasie czystości
- nad jeziorem brzegiem ośrodek wczasowy

5 | KALISKA

- kościół z 1910 roku o detalach neogotyckich
- zabytkowe osiedle tartaczne
- park kolejowy

6 | PŁOCICZNO

- na terenie miejscowości dwa małe jeziora: Płociczno Małe i Płociczno Duże

WIRTY

Wirty

Borzechowo

Twardy Dół

4

Łązek

Bytonia

Strych

5

Cis

Cieciora

6

7

8

KALISKA

7 | JEZIORO WYGONIN

- jego okolice to pogranicze trzech regionów Pomorza: Kociewia, Kaszub i Borów Tucholskich
- obszar chronionego krajobrazu

8 | STARA KISZEWA

- neogotycki kościół św. Marcina z 1891 roku
- jedna z najpiękniejszych na Kociewiu kapliczka następowa z figurą św. Jana Nepomucena (przy moście na Wierzycy)
- atrakcją etnograficzną jest kilka starych chat

www.kociewie.eu

3 | KALISKA

- kościół z 1910 roku o detalach neogotyckich
- zabytkowe osiedle tartaczne
- park kolejowy

ZBLEWO

Cegielnia

Bartel Wielki

3

Cieciorka

Kazub

Cis

4

4 | ZBLEWO

- tzw. kasary, czyli podobno zabudowania wojsk napoleońskich
- kościół neogotycki z lat 1879-1880
- ciekawostką geomorfologiczną jest głaz narzutowy o obwodzie 3,5 metra zwany „Skamieniałą Owczarką”

STAROGARD GDAŃSKI

5 | STAROGARD GDAŃSKI

- Muzeum Ziemi Kociewskiej ze zbiorami kultury i sztuki regionalnej
- kościół św. Mateusza z I poł. XIV wieku z panoramą grodu i malowidłem „Sąd ostateczny”
- neogotycki kościół św. Katarzyny z 1802 roku z najwyższą wieżą w mieście
- jedyny w północnej Polsce pomnik Adama Mickiewicza
- pałac Wiechertów z II poł. XIX wieku z neorenesansowo-barokową fasadą
- staromiejskie mosty nad Wierzycą wraz z parkiem
- rynek z neogotyckim ratuszem

ZBLEWO

Pinczyn

Semlin

5

STAROGARD GDAŃSKI

www.kociewie.eu

SZLAK KALISKI

DŁUGOŚĆ SZLAKU: 21 KM

Zielona linia szlaku krzyżuje się z błękitną wstęgą rzeki... choć prawdę pisząc ta rzeka to Wda, zwana inaczej Czarną Wodą. Tak czy inaczej licząc, masz już w oczach trzy kolory Kociewia. Resztę z palety z pewnością uzbierasz, korzystając z naszej ostatniej propozycji rekreacji rowerowej. Wszystko zacznie się i skończy w niewielkich miejscowościach naszego regionu, lecz pomiędzy nimi przemierzysz kontrastujący ogrom połaci Borów Tucholskich. Z Kalisk do Osiecznej najlepiej na rowerze i z naszym przewodnikiem.

OTO PARĘ DODATKOWYCH SZCZEGÓŁÓW Z PRZEGŁĄDU ROWEROWEJ DROGI KALISKA- -OSIECZNA

1 | OSIECZNA

- kościół z 1920 roku, a obok niego znajduje się uroczą aleją brzoszowa
- atrakcją jest tradycyjne, drewniane budownictwo kociewsko-lasackie
- aktywnych gości przyciąga tu turystyka myśliwska
- w okolicznych lasach występuje rzadki gatunek ptaka – chronionego głuszca

1

Klaniny

Młynsk

2

Iwiczno

Piece

3

KALISKA

2 | JEZIORO CZECHOWSKIE

- przepływowe zbiornik wypiskowy o intensywnie zalesionej linii brzegowej

3 | KALISKA

- kościół z 1910 roku o detalach neogotyckich
- zabytkowe osiedle tartaczne
- park kolejowy

W Gminie Osieczna corocznie odbywają się Mistrzostwa Świata na Kociewiu w Kapele. Jest to gra indywidualna, w której uczestniczy od 4 do 7 zawodników. Czas trwania rozgrywek to 30 minut. Na początku losowo wybiera się kapelmistrza wyposażonego w czapkę (którą rzuca w zawodnika). Zawodnik ma za zadanie rzucić kamieniem w stożek kamienny (ułożony z 5 płaskich kamieni), w taki sposób aby go rozbić. W grze wygrywa ten, kto był kapelmistrzem najkrócej.

IMPREZY ROWEROWE NA KOCIEWIU

ROWEROWY RAJD GWIAZDZISTY

Rusza zawsze w ostatnią niedzielę maja z pięciu gmin Powiatu Tczewskiego. Tczew, Subkowy, Pelplin, Gniew i Morzeszczyn zbiegają na rekreacyjny festyn na Nizinie Walichnowskiej. Kręcą się koła, wirują szprychy, a w wszyscy promieniście spotykają się rok w rok od wielu już edycji.

*Zawsze w ostatnią niedzielę maja!
www.powiat.tczew.pl*

KOCIEWSKO-POWIŚLAŃSKI RAJD ROWEROWY

W roku 2015 po raz pierwszy odbędzie się Rajd, który ma aktywnie łączyć Kociewie z Powiślem. Data imprezy nawiązuje do rocznicy otwarcia mostu Opalenie-Kwidzyn, który zgodnie z swoim hasłem promocyjnym, „przekracza granice, łączy regiony”, a dzięki temu, w łatwy i szybki sposób można poznać atrakcje leżące po drugiej stronie Wisły.

*Ostatni weekend lipca!
www.rowery.kociewie.eu*

KOCIEWSKO-BOROWIACKI RAJD ROWEROWY

Od kilkunastu lat, zawsze w pierwszej połowie sierpnia po pograniczu kociewsko-borowiackim krąży przez dwa dni peloton miłośników aktywnego spędzenia czasu na dwóch kółkach. Podczas dwóch wakacyjnych dni na Kociewiu uczestnicy mają okazję poznać często nieznane zakątki Regionu. Mają na to dwie doby i około 100 km.

*Zawsze drugi weekend sierpnia!
www.rowery.kociewie.eu*

MARATONY MTB GRUPY KOLARSKIEJ STAROGARD GDAŃSKI

Kociewie Szlakiem to wycieczkowe pętle wokół bliskich Stolicy Kociewia jezior. Krótszy i dłuższy dystans do wyboru oraz również mała, bezpieczna pętla, na której mogą przejechać się dzieciaki pod opieką rodziców. Kociewie Kołem to maraton szosowy z jazdą górą i dołem. Cudowna trasa – zakaz jazdy na golasa!

*Pierwsze dni lata i pierwsze dni jesieni!
www.gkstg.pl*

SMACZNEGO NA KOCIEWIU

Restauracja HOT PAPER
ul. Topolowa 5 / 83-110 Tczew
tel. 58 532 53 80 / www.hotpaper.com.pl

Bar mleczny KOCIEWIAK /
ul. Mickiewicza 18 / 83-110 Tczew
tel. 665 991 919 / www.kocewiak.eu

Bar orientalny SAI-GON
ul. Mickiewicza 12 / 83-110 Tczew
tel. 58 777 55 55

CAMARGO
ul. Gdańska 33 / 83-110 Tczew
tel. 58 531 22 33, 501 553 551
www.camargo.tczew.pl

Restauracja POD ORŁEM
ul. Gdańska 49 / 83-110 Tczew / tel. 58 531 52 69

Restauracja PRZYSTAŃ
ul. Nad Wisłą 6 / 83-110 Tczew
tel. 605 120 050 / www.przystan.tcz.pl

Kawiarnia MOCCA
Plac Hallera 20 / 83-110 Tczew
tel. 58 777 56 63 / www.mocca.home.pl

Restauracja RISTO CAFE
Wojska Polskiego 11 / 83-110 Tczew
tel. 58 777 44 74 / www.ristocafe.pl

Restauracja HACJENDA
ul. Armii Krajowej 50 / 83-110 Tczew
tel. 58 777 56 02, 503 101 445
www.hacjenda.tczew.pl

Pizzeria PARASOLKA /
ul. Kościelna 3 / 83-110 Tczew
tel. 58 532 02 95, 512 445 883
www.pizzeriaparasolka.com

Restauracja ZAGRODA KOCIEWSKA
ul. Skarszewka 8 / 83-209 Godziszewo
tel. 58 588 16 90 / www.zagrodakociewska.pl

Restauracja KOLUMNOWA
ul. Zamkowa 3 / 83-140 Gniew
tel. 58 535 25 37, 58 535 21 62
www.zamek-gniew.pl

Kawiarnia MARYSIENKA
ul. Piłsudskiego 10 / 83-140 Gniew
tel. 58 535 23 24

Pizzeria ARKADA
Pl. Grunwaldzki 9 / 83-140 Gniew
tel. 58 535 38 36

Zajazd Solecki
ul. Sambora 19 / 83-130 Pelplin / tel. 58 536 17 44

Karczma KOCIEWSKA
Szpęgawsk / ul. Starogardzka 2
83-200 Starogard Gdański / tel. 58 562 14 73
www.karczma-kociewska.pl

Karczma POD WYGODĄ /
Sumin 57 / 83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 10 10 / www.karczma.esite.pl

Restauracja OGRÓDEK
ul. Lubichowska 82 / 83-200 Starogard Gdański
tel. 58 561 40 82 / www.ogrodek.pl

Restauracja ANDRZEJOWA CHATA
ul. Browarowa 7 / 83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 46 09 / www.andrzejowachata.pl

Restauracja GALERIA SMAKÓW
ul. Kanałowa 1 / 83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 34 11 / www.galeria-smakow.com

Restauracja BŁĘKITNY ANIOŁ
ul. Kościuszki 27 / 83-200 Starogard Gdański
tel. 58 561 01 98

Karczma OSTOJA /
ul. Starogardzka 23a / 83-262 Czarna Woda
tel. 58 587 81 72 / www.galeriaostoja.republika.pl

Restauracja ZAMKOWA
Pl. Zamkowy / 83-250 Skarszewy
tel. 58 588 25 80 / www.restauracja-zamkowa.eu

Gościniec KONOPIELKA /
Osiedle Dębowe 4 / 83-210 Zblewo
tel. 58 532 13 85 / www.konopielka.com

MOJA WERANDA
Gołębiewo Średnie 54 / 83-033 Sobowidz
tel. 58 682 83 78 / www.moja-weranda.pl

Restauracja Stylowa /
ul. Wojska Polskiego 83 A / 86-100 Świecie
tel./fax 52 331 19 54 / www.restauracjastylowa.pl

Restauracja KARCZMA ŚWIECKA
ul. Wojska Polskiego 10 / 86-100 Świecie
tel. 52 333 05 81

Restauracja Jaśmin
ul. Ks. Kard. Wyszyńskiego 15 / 86-100 Świecie
tel. 52 331 12 15

Pizzeria LUCKY LUCK
ul. Wojska Polskiego 83/1 / 86-100 Świecie
tel. 52 331 41 41 / www.lpizza.pl

Kawiarnia ZAMKOWA
Pl. Zamkowy 3 / 86-170 Nowe / tel. 697 210 890

Kawiarnia ROMA
ul. Wojska Polskiego 1 / 86-170 Nowe
tel. 52 332 75 72

WYPOCZYNEK NA KOCIEWIU

Ośrodek Wypoczynkowo-Rekreacyjny JUBILAT
ul. Wczasowa 29 / 83-241 Ocypel
tel. 58 582 13 26, 600 311 797
www.ocypel.alpha.pl

Ośrodek Wypoczynkowy MLECZARZ /
ul. Szkolna 16 / 83-241 Ocypel /
tel. 58 582 13 93, 604 641 876
www.mleczarz-ocypel.pl

Ośrodek Wypoczynkowy JASZCZURKA /
ul. Turystyczna 3 / 83-241 Ocypel
tel. 58 582 38 90, 608 523 230
www.ow-jaszczurka.com.pl

Ośrodek Wypoczynkowy METRIX
ul. Szkolna 14 / 83-241 Ocypel
tel. 58 582 13 12, 600 359 283
www.metrixocypel.pl

Ośrodek Wypoczynkowy REN
ul. Wczasowa 32 / Iwiczno / 83-261 Piece
tel. 58 560 96 86, 605 847 620 / www.iwiczno.pl

Centrum Rehabilitacyjno-Rekreacyjne
DOBRY BRAT /
Dobry Brat 12 / 83-221 Osiek
tel. 58 582 12 21 / www.dobrybrat.pl

Ośrodek Wypoczynkowy JEZIORKO
Jezioro / 83-224 Borzechowo
tel. 58 588 52 89, 602 305 805
www.borzechowo.pl

Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowo-
-Rehabilitacyjny TWARDY DÓŁ /
Twardy Dół / 83-224 Borzechowo
tel. 58 588 43 65, 513 036 539
www.twardydol.pl

Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy /
Borówno Wielkie / 83-250 Skarszewy
tel. 58 588 22 00, 588 07 00 / www.skarszewy.pl

Ośrodek Wypoczynkowo-Szkoleniowy DEWAJTIS
Kamierowo 5 / 83-250 Skarszewy
tel. 58 588 06 74 / www.dewajtis.obitur.pl

Dom Wczasów Dziecięcych
Wygonin 18 / 83-430 Stara Kiszewa
tel. 58 687 63 67 / www.wygonin.pl

Ośrodek Wczasowy EUROPARK
Osiny 25/4 / 86-170 Nowe / tel. 52 332 84 24

Ośrodek Rekreatywno-Wypoczynkowy PROMYK
ul. Topolowa 7 / 86-151 Tleń / tel. 52 333 98 36
www.promyk-wypoczynek.pl

RANCZO UROCZYSKO /
Wielgłowy, ul. Pelplińska 1a / 83-120 Subkowy
tel. 690 005 878, 606 377 994
www.ranczo.tczew.pl

Agroturystyka Z KOPYTA
Szczربیęcін 12 / 83-113 Turze / tel. 509 574 224,
505 476 469 / www.stajniakzopyta.pl

Agroturystyka MACIEJÓWKA
ul. J. Czyżewskiego 31 / 83-136 Opalenie
tel. 58 535 18 11 / www.maciejowka.net

Agroturystyka POD JELENIEM
Wirty 1 / 83-224 Borzechowo
tel. 509 144 375 / www.podjeleniem.info

Kwaterna agroturystyczna
A. Pozorski / Dunajki 2 / 83-260 Kaliska / tel. 58 588 94 95

Gościnną zagrodą DWA KASZTANY
Pałubin 25 / 83-430 Stara Kiszewa
tel. 58 680 42 68, 728 158 649 / www.dwakasztany.pl

Kwaterna Agroturystyczna
B. Pietras / ul. Kwiatowa 11 / 83-221 Osiek
tel. 58 582 11 50, 695 111 903

Gospodarstwo agroturystyczne EDEN
D. J. Trochowsky / Kozłowo 37 / 86-100 Świecie
tel. 721 133 163, 782 718 106
www.eden-kozlowo.pl

Gospodarstwo agroturystyczne HUZAR
ul. Kniatek 24 / 86-170 Nowe
tel. 605 211 018 / www.huzarnowe.cba.pl

Gospodarstwo agroturystyczne
B. J. Puchowsky / Stary Tartak 3 / 86-150 Osie
tel. 52 332 95 29, 604 821 418
www.agropuchowsky.glt.pl

Agroturystyka NAD STAWEM
Wycinki 8A / 83-221 Osiek
tel. 58 582 93 25, 691 856 632

DOBRANOC NA KOCIEWIU

Hotel Rycerski /
Pl. Zamkowy 2 / 83-140 Gniew
tel. (58) 535 38 80, 535 25 37
www.zamek-gniew.pl

Pałac Marysieńki /
Pl. Zamkowy 2 / 83-140 Gniew
tel. 58 535 25 37, 58 535 38 80
www.zamek-gniew.pl

Hotel NAD WISŁĄ /
ul. Makowa 7 / 83-110 Tczew
tel. 58 531 05 63
www.hotelnadwisla.com.pl

Hotel BACHUS
ul. Mickiewicza 21 / 83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 30 23 / www.hotelbachus.pl

Hotel GRAMBURG
ul. Chojnicka 21a / 83-210 Zblewo
tel. 58 588 45 47, 501 620 119
www.hotel-gramburg.pl

Hotel WROTA KASZUB /
ul. Konarzyńska 16 / 83-430 Stara Kiszewa
tel. 58 687 64 26 / www.wrotakaszub.pl

Hotel VISTULA
ul. Bydgoska 1 / 86-100 Świecie
tel. 52 332 40 01 / www.vistula-hotel.pl

Hotel DOWHAŃ
ul. Tczewska 9 / 86-170 Nowe
tel. 52 332 72 73 / www.hoteldowhan.tfirma.pl

Hotel ZDROJEWO
Zdrojewo 99 / 86-170 Nowe
tel. 52 332 80 67 / www.hotelzdrojewo.pl

Hotel NA WZGÓRZU
ul. Krasickiego 10 / 83-140 Gniew
tel. 58 535 24 45 / www.hotel-nawzgorzu.pl

Hotel LINK
ul. Jagiellońska 55E / 83-110 Tczew
tel. 58 562 14 48, 510 331 363
www.linkhotel.pl

Hotel NAD WIERZCĄ /
Pl. Tumski 1 / 83-130 Pelplin
tel. 58 536 19 49 / www.hotel.pelplin.com

CARINA
al. Solidarności 19 / 83-110 Tczew
tel. 58 531 51 88 / www.hotel.tczew.pl

Hotel OSiR Rekord
ul. Olimpijczyków Starogardzkich 1
83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 40 05 / www.osir.com.pl

Hotel HUBERTUS
Rokocin / ul. Pelplińskiego 8
83-200 Starogard Gdański
tel. 58 563 09 82 / www.hubertus.pl

Pokoje gościnne PIASKOWA
ul. Piaskowa 3 / 83-110 Tczew
tel. 58 531 44 74 / piaskowa.tczew@wp.pl

Hotelik przy Zespole Szkół
Ekonomicznych /
ul. Gdańska 17a / 83-110 Tczew
tel. 58 531 47 98 / www.hotel.zse.tcz.pl

Zajazd ROMA
ul. Rokicka 11 / 83-110 Tczew
tel. 58 531 10 21, 509 468 452 / www.zajazdhotel.pl

Villa LEŚNE USTRONIE
ul. Sosnowa 32 / 83-120 Lubiszewo
tel. 512 117 904 / www.lesne-ustronie.pl

Jabłoniowy Dworek KOCIEWIE
ul. Długa 41 / Malenin / 83-111 Miłobądz
tel. 58 536 94 40 / www.jabloniowydworek.pl

Zamek RYNKÓWKA
Rynkówka 1 / 83-230 Smętowo Graniczne
tel. 52 332 84 29, 604 467 026
www.zamekrynkowka.com

Zajazd KRASNAŁ
Fletnowo 51a / 86-134 Dragacz
tel. 52 332 56 62, 604 441 330
www.zajazd-krasnal.pl

Dormitorium Zamkowe /
ul. Zamkowa 3 / 83-140 Gniew
tel. 58 535 25 37 / www.zamek-gniew.pl

Pensjonat POD ABAŻUREM
Nicponia 6 / 83-140 Gniew
tel. 58 535 35 00 / www.podabazurem.pl

Zajazd GNIEWKO
Rakowiec 108 / 83-135 Mała Karczma
tel. 58 535 15 27 / www.gniewko.com.pl

Wyższe Seminarium Duchowne
Pl. Mariacki 7 / 83-130 Pelplin / tel. 58 536 16 64
www.seminarium.pelplin.dieceja.org

Schronisko młodzieżowe Zespół Szkół Nr 1
ul. Sambora 5 / 83-130 Pelplin
tel. 58 536 17 68, 608 276 712

Zajazd REN
ul. Skarszewska 5 / 83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 59 48 / www.ren.com.pl

Pensjonat KRĘGSKI MŁYN
Krag 3 / 83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 05 55 / www.kremlyn.pl

Rezydencja LEŚNA
Jabłówek 45 / 83-212 Bobowo
tel. 58 562 18 08
www.rezydencjalesna.pl

Hotel MAGDALENA
ul. Wojska Polskiego 112 / 86-100 Świecie
tel. 52 331 11 46

Internat Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych
ul. Wojska Polskiego 149 / 86-100 Świecie
tel. 52 331 16 96

Motel LUBAŃSCY
ul. Szosa Gdańska 22 / 86-133 Górna Grupa
tel. 52 332 55 82 / www.lubanscy.prv.pl

SAMOTNIA NAD WDĄ
ul. Bydgoska 2 / Tleń / 86-150 Osie
tel. 52 333 96 00 / www.przystanektlen.pl

KOCIEWSKIE TRASY ROWEROWE

To pomysł stworzenia na obszarze Kociewia (głównie powiaty starogardzki, tczewski oraz sąsiednie) sieci znakowanych szlaków rowerowych wraz z niezbędnym systemem:

- oznakowania i promocji - tablice informacyjne, mapy, przewodniki, strona internetowa;
- punktów infrastruktury turystycznej (PITSTOPY);
- rowerowych tras spacerowych w bezpośrednich okolicach miast, miejscowości letniskowych oraz na Nizinie Walichnowskiej;
- dróg rowerowych w obszarach zabudowanych i miejscach szczególnie niebezpiecznych (drogi krajowe, skrzyżowania);
- wypożyczalni rowerów wraz z monitoringiem - Tczew, Starogard Gd., Ocypel, Lubichowo, Osieczna, Osiek, Skórcz, Zblewo, Kaliska, Subkowy, Pelplin, Gniew;
- imprez i wydarzeń rowerowych - rajdy, zloty, zorganizowane wycieczki weekendowe, happeningi;
- wyprowadzenia tras poza obszar Kociewia - połączenia z sieciami tras rowerowych w sąsiednich regionach - Trójmieście, Kaszubach, Borach Tucholskich, Żuławach i Powiślu.

Pomysłodawcą programu jest Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIEWIE, która realizuje to wspólnie ze wszystkimi samorządami, przy udziale administratorów dróg i terenów objętych programem.

ZAPRASZAMY NA KOCIEWIE

Zapraszamy do odwiedzenia, poznania i przeżycia Łagodnej Krainy. Nasza mała ojczyzna, to jeden z regionów etniczno-kulturowych Pomorza.

Żyjemy szczęśliwie i czekamy na Ciebie nad wijącymi się po tej ziemi wstęgami naszych rzek: Wierzycą, Wdą i okalającą Kociewie do wschodniej strony Wisłą. Wypatrujemy Ciebie z przystani i dziewiczych brzegów naszych licznych, sielskich jezior. Wpatrujemy się w dal w oczekiwaniu na Ciebie z usianych w naszych stronach rozlicznych wzgórz i pagórków. Czekamy na Ciebie pośród ogromnych połaci sosnowych borów, pośród gęstwin leśnych, bukowych ostępów. Oprócz nas przywita Cię nieskażona dotykem XXI wieku fauna i flora oraz łagodny, przyjazny odwiedzinom o każdej porze roku klimat.

Nadwiślańska kraina, ukryta w tej chwili jeszcze jedynie w Twoich dłoniach, a otwarta wraz ze wszystkimi swymi mieszkańcami na prawdziwe i pełne Twoje odkrycie, posiada wielowiekową tradycję, której świadectwem są liczne zabytki architektury, a także twórczość ludowa, gwara i regionalna kuchnia. Drogowskazem niech będą dla Ciebie wabiący na Kociewie blask ognia rozpalanego nocą na szczytach wież średniowiecznych zamków, oświetlone kandelabrami sale balowe rozlicznych pałaców, dworów, dworków i pałacików.

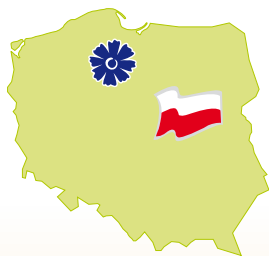
Szczęśliwą podróż niech zwiastują Tobie pielęgnowane w kociewskiej tradycji niezwykle miejsca kultu, refleksji i zadumy. Kociewie to kraina z niepowtarzalnymi krajobrazami, dziedzictwem historycznym, oryginalną kulturą ludową, zamieszkała przez ludzi zawsze pogodnych duchem.

To gościnna ziemia - znajdziecie tu spokój, ciszę, a spędzone chwile długo będą budzić wspomnienia.

Kociewie: Skąd tak zwiemy naszą małą ojczyznę?
Czy znajdziemy tę jedną, właściwą odpowiedź?
Nieważne. Ważne, że będziemy mieli o czym ze sobą rozmawiać.

Najważniejsze, że będziemy ze sobą rozmawiać.
Łagodnie.

Kociewie „Łagodna Kraina”
Zaprasza!

KOCIEWIE

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

Kociewski Ośrodek Informacji Turystycznej
ul. 30 Stycznia 4 / 83-110 Tczew
tel./fax 58 531 37 41 / info@kociewie.eu
www.lot.kociewie.eu

Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej
ul. Kościuszki 17a / 83-200 Starogard Gdański
tel. 58 767 35 98 / kultura@powiatstarogard.pl
www.powiatstarogard.pl

Starostwo Powiatowe w Świeciu
ul. Gen. Hallera 9 / 86-100 Świecie
tel. 52 568 31 65 / promocja@csw.pl
www.csw.pl

Diecezjalne Centrum Informacji Turystycznej
Plac Tumski 1 / 83-130 Pelplin
tel. 58 536 19 49 / info@pelplin.com
www.informacja.pelplin.com

Centrum Informacji Turystycznej
Wilcze Błota 2B / 83-430 Stara Kiszewa
tel. 58 380 03 90 / it@starakiszewa.pl
www.starakiszewa.pl

KOCIEWIE 2015

**KOCIEWSKIE TRASY
ROWEROWE**

www.rowery.kociewie.eu

